

Cseresznyés Pál forog a sírjában

FOTÓ: MTI/ARCHÍV



Az 1990 márciusában kirobbant utcai összecsapások során öten meghaltak és 278-an megsebesültek

A marosvásárhelyi tanács május 18-i ülésén egyhangúlag megszavazta, hogy dr. Lucian Chiriac ügyvédet díszpolgári címmel tüntessék ki. Csak remélni tudom, hogy a szervezők nem tudták, mi volt Chiriac ügyész szerepe az 1990-es fekete márciusot követő megtorlások során. Néhai Vitos Lajos mondta el azt, hogy ő és a Maros megyei ügyészség másik bűnügyi nyomozója, Liviu Moica megtagadták a Cseresznyés Pál és Barabás Ernő elleni nyomozati eljárás lefolytatását, és ezt vállalta el helyettük a marosvásárhelyi helyi ügyészségen dolgozó Lucian Chiriac. Az általa összeeszkabált vádirat alapján gyilkossági kísérlet miatt szabták ki a tízéves letöltendő börtönbüntetést Cseresznyés Pálra. A vádirat nem ismerte el a provokációt mint enyhítő körülményt, és a hasba rúgást gyilkossági kísérletnek minősítette.

A fekete március 25. évfordulójára ismét megjelentetett, kibővített könyvemben az alábbiakat írtam erről a híres/hírhedt esetről. „Mihai Cofariu bántalmazását filmezte le az ír televízió, vagy pedig más volt az »ikonikus« áldozat? A szerencsétlenül járt Cofariu életének megmentője, néhai dr. Kisgyörgy Árpád agysebész 2006. március 1-jén az alábbiakat nyilatkozta: »Alulírott dr. Kisgyörgy Árpád, Marosvásárhely, Victor Babeş u. 10/14 sz. alatti lakos, a hamis nyilatkozat miatti büntetőjogi felelősségem tudatában az 1990. március 20-ai eseményekkel kapcsolatban az alábbiakat nyilatkozom. Március 20-án más egészségügyi dolgozókkal együtt részt vettem Marosvásárhely központjában a tüntetésen. Miután elkezdődtek az erőszakos cselekmények, amelyek során kemény tárgyakat hajigáltak (üvegeket, köveket, tég-

lákat stb.), az orvosokat és az ápolókat behívták a prefektúra (Maros megyei NEIT) épületébe azért, hogy elsősegélyt nyújthassanak. Amikor beléptem az előcsarnokba, rengeteg sérült embert találtam ott részegen, vérző fej- és arcsérülésekkel. Megvizsgáltam őket, és az egészségügyi középkezelőknek elírtam, hogyan kezeljék őket, akik bekötötték sebeiket. Miközben kezeltem a sérülteket, felhívták a figyelmet arra, hogy az előcsarnok jobb oldalán néhány súlyosan sérült személy fekszik. Megállapítottam a diagnózisukat, azt, hogy komplex orvosi kezelésben kell részesíteni őket, amiért fel kell őket szállítani a marosvásárhelyi sürgősségi kórházba. Az általam elkísért betegeket mentővel felszállítottuk a klinika földszintjére. Látván, hogy az egyik beteg nagyon súlyos állapotban van, akit minden való-

színűség szerint agyműtétnek kell alávetni, az intenzív osztályra vittem. Itt megállapítottuk a személyazonosságát, a 42 éves Mihai Cofariu volt Libánfalváról. Egész éjjel szakmai megfigyelés alatt tartottuk, elvégeztük a műtét előtt szükséges vizsgálatokat, beleértve a koponyafelvételeket is. Másnap reggel a beteget bevitük a műtőbe. Jobb oldali halántékcsontról darabos törése, amely benyomult az agyállományba, és jobb oldali halántékkelebebe zúzódásos sérülése volt a diagnózis. A műtétet én végeztem el dr. Boda Deák Katalin altatórvis segítségével. A műtét után a beteg állapota stabilizálódott. Másnap, csütörtökön, március 22-én megjelent a klinikán egy szubvénos fehér köpenyes ellenőrző bizottság, amelyik valamennyi agysebészeti esetet kivizsgált. Miattuk aznap nem tudtunk dolgozni, de nem volt mit tenniük, el kellett is-

merjék, hogy becsületesen, hipokratészi eskünknek megfelelően dolgoztunk. 1990. március 23-án M. Cofariu beteget a fővárosba szállították, ahol folytatták a kezelését. Alulírott M. Cofariut a prefektúra épületében találtam még azelőtt, mielőtt megkezdődtek volna a test elleni összecsapások, amelyeket lefilmezett az ír televízió«.

Ez a nyilatkozat teljes mértékben megegyezik M. Cofariu vallomásával, aki a tárgyalásokon is azt állította, hogy amikor kilépett a buszból, azonnal leütötték, és semmire sem emlékszik. Azt is elmondta, hogy a március 18-i vasárnapi istentiszteleten az ortodox pápa kihirdette, hogy be kell utazzanak Marosvásárhelyre azért, hogy megvédjék a románokat a magyar agressziótól. A tévéfelvételeken jól látszik, és abszolút közismert az a tény, hogy a Görgény-völgyiek

beszállító buszok több mint száz méter távolságra voltak a tett helyszínétől. Miután hazatérhettem, a Cseresznyés Pállal együtt Cofariu bántalmazásáért ugyan csak tíz évre elítélt, de idejében Magyarországra menekült Barabás Ernő képviselőjében benyújtottam a fellebbezést. Több alkalommal hiába indítványoztam azt, hogy rendeljék el a szakértői véleményt annak kiderítése érdekében, hogy tényleg Cofariu-e a lefilmezett áldozat. A román bíróságok elutasították ezt az abszolút megalapozott bizonyítási indítványt! Kételem ismeretével nem az a célom, hogy bebizonyítsam, a közismert jelenet áldozata nem román nemzetiségű volt. Megjegyzem, a fekete március számtalan ilyen összecsapást eredményezett, öt halálos áldozattal járt (három magyar, két román), de róluk sohasem esik szó, pedig ők már 25 éve életüket veszítették!

A németországi Bild am Sonntag már 1990. március 25-én leírta azt, hogy az írek által rögzített jelenet áldozata a szintén román nemzetiségű, nyárádtói Ioan Secarea. A vonatkozó újságikkal, amiben leírják az elborzasztó esetet (egy ember az aszfalton fekszik, mások pedig fa- és vasdorongokkal verik...), könyvem egyik függelékét képezi.”

Cikkemet egy kérdéssel zárom: mi értelme van annak, hogy ilyen kitűnőségeknek díszpolgári címetek osztogassanak? A Cuvântul liber című Maros megyei újság főszerkesztőjének, Lazár Lădarianak a kitüntetés miatt Smaranda Enache és Spielmann Mihály visszaadta a sajtóját.

DR. KINCSES ELŐD

A szerző marosvásárhelyi ügyvéd

A mártírhaltalt halt bíró, aki a keresztapák tyúkszemére lépett

Huszonöt éve, 1992. május 23-án gyilkolta meg a szicíliai maffia a bünszövetkezet ügyeit vizsgáló Giovanni Falcone bírót. A Palermo közelében elkövetett robbantásos merényletnek az Olaszországban a bátorság és az igazság bajnokának tartott bíró felesége is áldozatul esett. A keresztapák rosszul számítottak: a hatalmas felháborodást keltő merénylet a szervezett bűnözés elleni harc fokozásához, a maffia hatalmának megtöréséhez vezetett.

Giovanni Falcone 1939-ben született Palermóban. A jogi egyetem elvégzése után, 1964-ben a nyugat-szicíliai Trapaniba nevezték ki helyettes államügyésznek. A maffia akkoriban mindenhol jelen volt a szigeten, de a helyiek között tabunak számított, ha a lapokban említették, azt az „északiak támadásaként” fogták fel. Falcone 1979-ben került a palermói ügyész hivatalába vizsgálóbíróként, s egyre komolyabb ügyekkel bízták meg. Ezzel jelentős kockázatot vállalt, a maffia abban az évben a hivatal két vezető munkatársát is meggyilkolta. A Sziciliában született és nevelkedett Falcone tudta, hogy a bünszövetkezet tagjait nem lehet a klasszikus nyo-

mozási módszerekkel rács mögé küldeni. Feladatát nehezítette, hogy a Cosa Nostra nemzetközi kapcsolatokkal is rendelkezett, a New York-i Gambino családdal együttműködve heroinnal kereskedett, ezért a szálak felgöngyölítését kiterjesztette Amerikára is.

Az MTI összeállítása szerint a bíró két módszerrel dolgozott: a bankok könyvein keresztül tanulmányozta a capók (a főnökök) üzleti tevékenységét, illetve a pentitókat, a bűnbánó maffiózókat próbálta megnyerni a törvénnyel való együttműködésnek. Ekkor került kapcsolatba a maffiafőnök Tommaso Buscettával, aki elsőként „pakolt ki” neki, elárulva a Cupola (a maffia vezérkara) tagjainak nevét, és részletesen leírva a maffia által irányított drogereskedelmet. A Falcone által összegyűjtött anyag alapján, főként Buscetta vallomásaira alapozva indították el 1986-ban a „maxipereket”. A két évig tartó, egy célra épített bunkerben zajló tárgyalás végén a megvádolt 474 maffiózóból 360-at ítélték el (119-et távollétében) összesen 2665 évre, közülük 19-et életfogytiglanra. A leleplezések után mégsem Falconét nevezték ki palermói ügyésznek,

csak kisebb köztörvényes ügyeket bízták rá, és már-már a lemondást fontolgatta. 1988-ban a New York-i maffia felszámolásán dolgozott, hazatérve ismét a szicíliai maffia nyomába vetette magát. Bizonyítékokat talált a hatóságok és a Cosa Nostra összefonódására, emiatt számos fenyegetést kapott, és több merényletet is megkíséreltek ellene.

Falcone 1991-ben elfogadott egy vezető beosztást a római igazságügyi minisztériumban. Sikeresen elérte, hogy a felülvizsgálat során fenntartsák a „maxiperekben” született ítéleteket és azt is, hogy országos hatókörű főügyészséget hozzanak létre a szervezett bűnözés elleni harcra. A maffia rádöbent, hogy a bíró számukra még veszélyesebb Rómában, és a Cupola kiadta a parancsot meggyilkolására.

A merényletet Salvatore „Toto” Riina, a Cosa Nostra vezetője (Capo di tutti Capi) és leghűségesebb emberei tervezték ki, végrehajtásával a corleonei családot és annak könyörtelen bérgyilkosát, Giovanni Bruscat bízták meg. Riina ragaszkodott ahhoz, hogy a bírót Sziciliában végezzék, ezzel is demonstrálva a maffia hatalmát. Az éjjel-nappal

testőrök által őrzött bírót szállító konvoj mellett 1992. május 23-án este a palermói repülőtérről a városba vezető autópályán, az alagút bejáratánál robbantottak fel fél tonna robbanóanyagot. A merénylet következtében életét vesztette a páncélozott autóját maga vezető Falcone, mellette ülő felesége és kíséretének három tagja. A nyomozás megállapította, hogy pontosan megtervezett akcióról volt szó, a merénylők biztosra mentek. A repülőtérről az alagútig nyolc-tíz megfigyelő követte a konvoj útját, hogy aztán a vízvezető árokba rejtett pokolgépet működésbe hozzák. A robbanás olyan erős volt, hogy a helyi obszervatóriumban kisebb földrengésként érzelték, egy pentito szerint pedig Toto Riina aznap este pezsgőt bontott.

A merénylet hosszú idő után a maffia legsúlyosabb akciója volt az államhatalom ellen, ami felrázta a közvéleményt, mindezt tetézte Falcone barátja, a szintén a maffia ügyeit vizsgáló Paolo Borsellino két hónappal későbbi meggyilkolása. Sziciliában 150 ezres tüntetést tartottak, a maffia hazájában még soha nem volt ilyen hatalmas megmozdulás a szervezett bűnözés ellen. 1992-

ben az olasz parlament maffiaellenes törvényt fogadott el, létrehozva a Maffiaellenes Nyomozó Hivatalt. A Falcone elleni merénylet nyomozásában részt vett az amerikai CIA is. A nyomozók egy lehallgatott telefonbeszélgetés alapján jutottak el Santino di Matteohoz, aki a merénylet technikai megvalósításában vett részt, a bűnbánó maffiózó pedig nevekkal együtt felfedte a merénylet minden részletét. Riina egy év alatt kapták el, Giovanni Bruscat, aki működésbe hozta a pokolgépet, 1996-ban csukták rács mögé. A Falcone-perben összesen 41 személy került a vádlottak padjára, közülük ötven voltak hajlandóak – büntetlenségük fejében – együttműködni a hatóságokkal. Huszonnégy maffiavezért ítélték életfogytiglanra, amelyet később másodfokon is megerősítettek. Falconét Olaszországban az igazság bajnokának és a bátorság jelképének tartják, aki minden korábbinál nagyobb sikert ért el a maffia bűncselekményeinek felderítésében. A palermói repülőtéren Falcone és Borsellino nevét viseli, a merénylet helyén emlékmű áll.